

"On hyvä, että täällä
edes jotain on"

– Nuorten näkemykset Itä-Suomen palveluista
Itä-Suomen nuorisopuntari 2015

Itä-Suomen nuorisopuntari 2015

Toimivatko Itä-Suomen kuntien palvelut nuorten näkökulmasta?

4 – 5

Pärjääkö palveluilla? Itä-Suomen nuorten palveluranking

6 – 7

Julkisen sektorin palvelut ja viranomaispalvelut

Terveys- ja sosiaalipalvelut koetaan paikoin puutteellisiksi

8 – 9

Julkinen liikenne on riittämätöntä

10 – 11

Suuri tarve kunnallisille nuorisopalveluille

12 – 13

Kunnalliset vapaa-ajan palvelut

14 – 15

Liikuntapalvelut ovat nuorille tärkeitä

16 – 17

Työvoimapalvelujen riittävyys jakautuu alueellisesti

18 – 19

**Järjestöjen tarjoamat liikunta- ja kulttuuripalvelut suosittuja – tapahtumia ja vaikuttamistoimintaa
kaivataan lisää**

20 – 21

Rippikoulu ja leiritoiminta käytetyimpiä seurakunnan palveluja

22 – 23

**Eteläsavolaiset ja maaseutumaisissa kunnissa asuvat nuoret tyytymättömiä kaupallisten
palveluiden riittävyyteen**

24 – 25

Palveluiden käyttökokemukset ja kehittäminen

26 – 27

Vaikuttaa vai ei – Voinko vaikuttaa käyttämiini palveluihin?

28 – 29

Nuorisopuntarin taustaa

30 – 31

Toimittaja | Susan Eriksson

Julkaisija | Juvenia – Nuorisotalon tutkimus ja kehittämiskeskus,
Mikkelin ammattikorkeakoulu, 2015

Taitto | Mikkelin ammattikorkeakoulun viestintäpalvelut,
Aino-Maria Loviisa Vuoti

Painopaikka | Tammerprint

Juvenia

Nuorisotalon tutkimus- ja kehittämiskeskus
juvenia.mamk.fi

Toimivatko Itä-Suomen kuntien palvelut nuorten näkökulmasta?

Itä-Suomen nuorisopuntari on Mikkelin ammattikorkeakoulussa toteutettava kyselytutkimus nuorten elinoloista Itä-Suomessa. Nuorisopuntarissa halutaan nuorten ääni kuuluviin kunnallisen päätöksenteon ja alueellisen kehittämisen pohjaksi. Aikaisempina vuosina nuorisopuntarissa on tarkasteltu nuorten näkemyksiä asuinpaikkansa viihtyisyydestä ja houkuttelevuudesta elinympäristönä (2010) sekä näkemyksiä työelämästä ja yrittäjyydestä (2011-2012). Tutkimukset ovat tuottaneet keskeistä tietoa itäsuomalaisnuorten elämänlaatuun vaikuttavista asioista.

Vuosina 2014-2015 tutkimus keskittyi tarkastelemaan nuorten käsityksiä asuinpaikkakuntansa palvelujen toimivuudesta ja riittävydestä. Tietoa nuorten kokemuksista hyvinvointipalveluista ei ole kerätty valtakunnallisella tasolla, joten Itä-Suomen palveluihin kohdentuva tutkimus tuo kentälle tärkeän avauksen.

Käsiällä on yli 1700 vastaajasta koostuva Webropol-kyselyaineisto. Vastaajia oli suhteellisesti eniten 16-17 -vuotiaiden ikäluokasta eli toisen asteen opiskelijoiden keskuudesta. Tästä ikäluokasta valtaosa asuu vielä vanhempien luona. Vastaajamäärä jakautui melko tasaisesti puoliksi suurempien maaseutukaupunkien tai maakuntakeskusten sekä pienempien maaseutumaisien paikkakuntien ja ympäryskuntien asukkaiden välille. Vaikka paikkakuntien välillä oli huomattaviakin eroja vastaajamäärissä, aineisto on suhteellisesti edustava sekä suurilta että pieniltä paikkakunnilta saatuihin vastauksiin nähden.

Nuorten näkemyksissä korostuvat ennen muuta tarpeet, jotka liittyvät nuorten huomioimiseen palvelutarjonnassa ja palvelujen järjestämisessä. Tarpeet kohdistuvat ennen muuta paikkakunnan vapaa-ajanpalveluiden ja nuorten palvelujen kehittämiseen. Nuorten kokoontumiselle soveliaitten tilojen ja muiden ajanviettoiltojen tarjonta nähdään paikoin hyvin puutteellisenä. Harrastusmahdollisuuksia on niukalti paikkakunnilla, joilla palvelujen suhteen on muutenkin parantamisen varaa. Näillä paikkakunnilla myös kaupallisia palveluja on nuorten mielestä liian vähän.

Julkisen palvelusektori toimii nuorten näkökulmasta kaksipiippuisesti. Yleisesti ottaen terveys- ja sosiaalipalvelut nähdään riittävän ja toimivan erittäin hyvin, mutta esimerkiksi hammashoidon suhteen palvelujen saatavuudessa koetaan huomattavia puutteita joillakin paikkakunnilla. Puutteet palvelusektorilla koetaan kuitenkin räikeimmin liian harvakseltaan toimivassa julkisessa liikenteessä, joka saattaa syrjäseudulla vaikeuttaa huomattavasti jopa koulunkäyntiä.

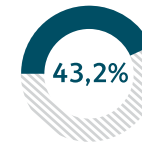
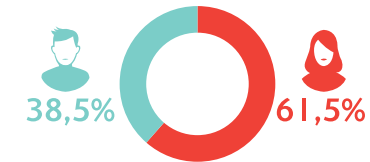
Paikkakuntaakohtaisia eroja on eniten kaupallisessa palvelutarjonnassa. Kyselyssä toteutettiin tälläkin kerralla eräänlainen kuntaranking, jossa Siilinjärvi ja Kuopio pärjäsivät parhaiten sekä kokemuksissa julkisen ja kolmannen sektorin palvelujen että kaupallisten palvelujen riittävydestä.

Itä-Suomen nuorisopuntarin aineistonkeruun ovat toteuttaneet kyselyaineison osalta Pekka Penttinen ja Susan Eriksson. Tämän julkaisun ovat koostaneet edellä mainittujen lisäksi Jussi Ronkainen, Veli Liikanen ja Elisa Anttonen.

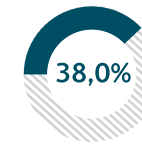
Susan Eriksson
Tutkimuspäällikkö, Mikkelin ammattikorkeakoulu

Itä-Suomen nuorisopuntari 2015

Vastaajia oli yhteensä 1711

ikäryhmään 15-16 vuotta

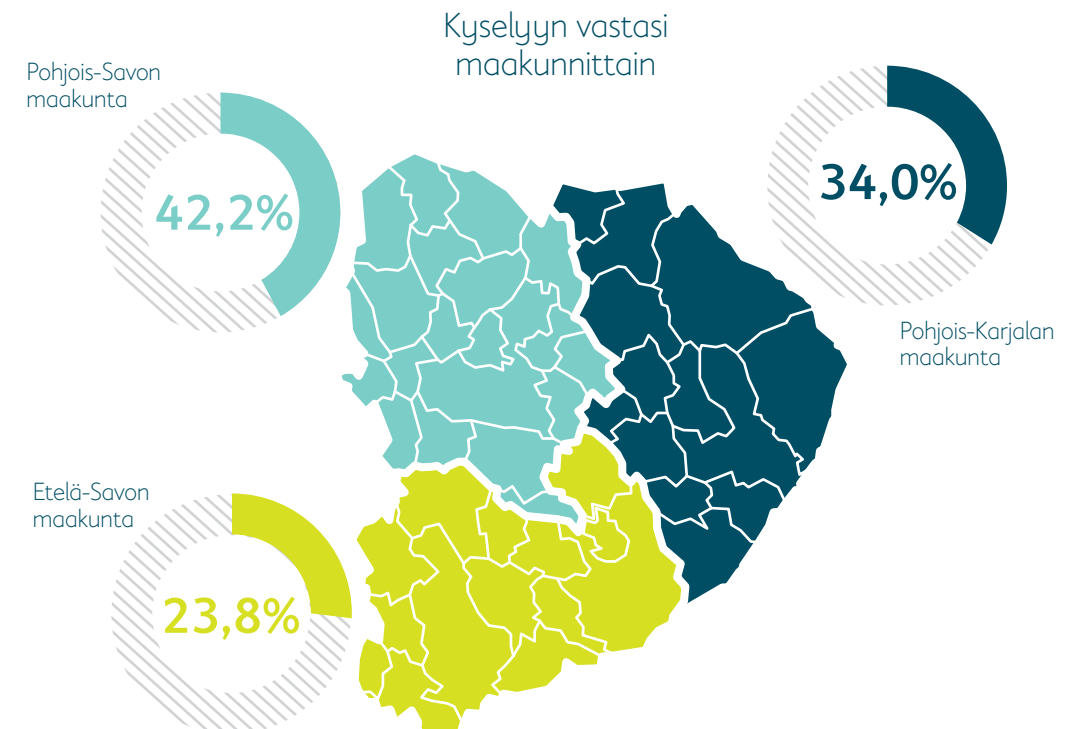

ikäryhmään 17-19 vuotta

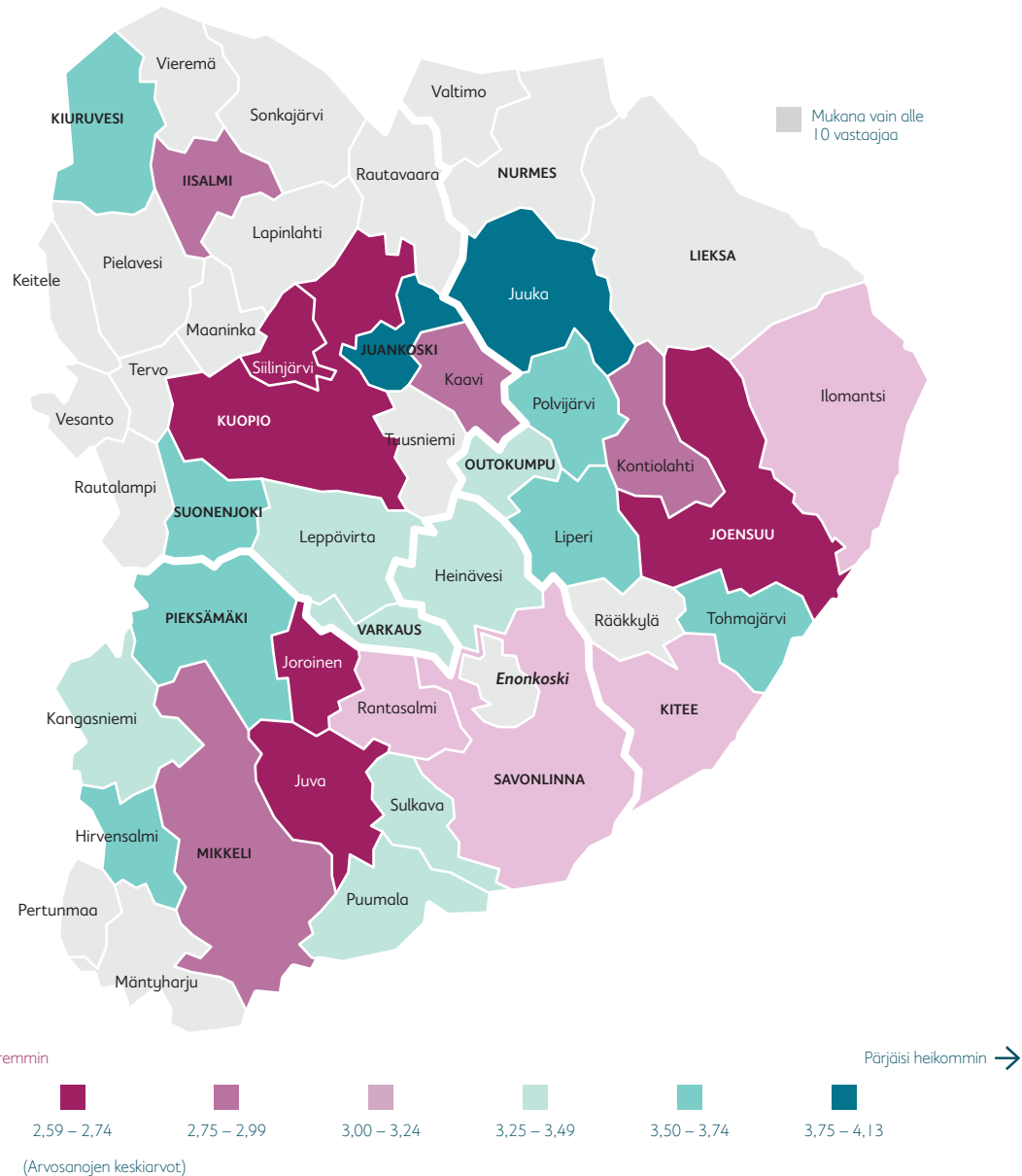
ikäryhmään 20-25 vuotta

→ Kysely toteutettiin otantana alueen peruskoulujen 9. luokissa, toisen asteen oppilaitoksissa, kansanopistoissa, nuorten työpajoilla, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa.

Missä on tarjolla parhaat palvelut?

Miten kuntasi pärjäisi kilpailussa?

Pärjääkö palveluilla? Itä-Suomen nuorten palveluranking

I Jussi Ronkainen

Siilinjärvi ja Kuopio pärjäivät parhaiten nuorten arvioissa kuntien palveluja. Liitoskuntien (Joensuu, Mikkeli, Kuopio ja Savonlinna) reuna-alueilla asuvat nuoret arvioivat asuinkuntansa palvelut selvästi huonommiksi verrattuna ydinkeskusten nuoriin, vaikka he virallisesti asuvat samassa kunnassa.

Nuoria pyydettiin arvioimaan miten heidän oma kuntansa pärjäisi kilpailussa parhaista palveluista muiden Itä-Suomen kuntien kanssa. Kyselylomakkeen tarkka kysymys oli: "kuvitte tilanne, jossa kunnat kilpailevat keskenään siitä, missä on tarjolla parhaat palvelut. Miten arvioisit nykyisen asuinkuntasi sijoittuvan kilpailussa?" Nuoret arvioivat oman kuntansa pärjäämistä viisiportaisella asteikolla välillä "erittäin hyvin 1 – erittäin huonosti 5". Mukaan tarkasteluun otettiin Itä-Suomesta 29 kuntaa, joissa oli vastaajia enemmän kuin kymmenen.

Kaikista kunnista parhaimman keskiarvon sai Siilinjärvi niukasti ennen Kuopiota. Maakuntakeskukset pärjäivät vertailussa hyvin, Mikkelin jäädessä kuitenkin heikoimmaksi Kuopion ja Joensuun jälkeen. Vertailun kärkeen sijoittuivat myös Juva ja Joroinen, joiden keskiarvot olivat paremmat kuin Mikkelin ja myös niukasti paremmat kuin Joensuun. Huonoimman keskiarvon vertailussa sai Juuka. Juuan lisäksi Juankoski, Liperi ja Pieksämäki eivät pärjänneet vertailussa.

Tarkemmassa tarkastelussa erityisen huomioitavaa oli, että liitoskuntien (Joensuu, Mikkeli, Kuopio ja Savonlinna) reuna-alueilla asuvat nuoret arvioivat asuinkuntansa palvelut selvästi huonommiksi verrattuna ydinkeskusten nuoriin, vaikka he virallisesti asuvat samassa kunnassa.

Julkisen sektorin palvelut ja viranomaispalvelut

I Susan Eriksson

Terveys- ja sosiaalipalvelut koetaan paikoin puutteellisiksi

Kyselyssä ilmenee, että sekä naiset että miehet käyttävät julkisia terveydenhuoltopalveluja joskus (83,5 %). Naisista 12,6 % ja miehistä 7,4 % käyttää palveluja usein. Palvelujen käyttöasteessa ei ole juurikaan paikkakuntatyypin mukaisia eroja.

Sen sijaan riittävyyden kokemuksissa terveyspalveluista on kuitenkin jonkin verran eroja paikkakuntatyyppin mukaan, sillä palvelut koetaan riittävämmiksi maakuntakeskuksissa (Kuopio, Joensuu ja Mikkeli) kuin maaseutukaupungeissa (Savonlinna, Iisalmi, Varkaus ja Pieksämäki). Tulokset kertovat siitä, että maaseutukaupungeissa on jouduttu karsimaan terveyspalveluja, kuten seuraavassa kyselyn avovastauksessa käy ilmi:

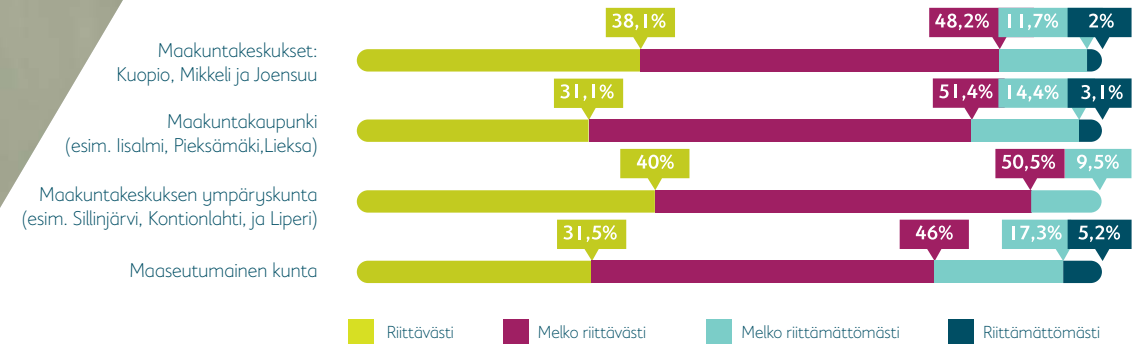
"Pieksämäen aluesairaalan yöpävystys olisi tärkeä tuoda takaisin, sillä hädän hetkellä matka Mikkeliiin on pitkä ja Varkauden aluesairaalaan ei voi mennä, koska Pieksämäki ei ole osa Pohjois-Savon maakuntaa. Aiemmin tässä kuussa pikkuveljeni joutui taksilla äitini kanssa ravaamaan Pieksämä-

ki-Mikkeli – väliä kolme kertaa umpisuolen tulehduksen takia."

Vaikka nuoret vastaajat kokevat asuinpaikkakuntansa julkisen sektorin terveyspalvelut pääasiassa riittävinä tai melko riittävinä (83 %), osalla nuorista on kuitenkin edellä kuvattuna kaltaisia kokemuksia terveydenhuollon puutteista. Etenkin maaseutumaisissa kunnissa terveydenhuollon riittämättömyyden kokemuksia on useammalla nuorella kuin muualla asuvilla (melko riittämätön 17 % ja riittämätön 5 % vastaajista). Yli 20-vuotiaat palvelunkäyttäjät kokevat paikkakuntansa terveyspalvelut riittämättömiksi hieman useammin kuin alle 20-vuotiaat.

Hammashoidon kohdalla vastauksissa oli hajontaa, sillä maakuntakeskusten ympärystökunnissa hoidon tarjonnan kokee riittäväksi tai melko riittäväksi peräti 94 % vastaajista. Sen sijaan maakuntakeskustasolla hammashoidon kokee riittäväksi 76 % kaikista vastaajista. Hammashoitoa usein käyttävistä vastaajista

Kuinka riittäviä kunnalliset palvelut ovat: Terveystenhoolto?

enemmistö on 14- 17 - vuotiaita ja he kokevat palvelut pääasiassa riittäviksi. Hammashoitopalvelujen riittävyyden kokemusten kohdalla erot ikäluokkien välillä olivat paljon suuremmat kuin muiden terveyspalvelujen. Kun esimerkiksi 14- vuotiaista hammashoitopalvelut kokee kunnassaan riittämättömiksi 3 % vastaajista, 23-vuotiailla luku on 28 %.

Maaseutumaisissa kunnissa riittämättömyyden kokemukset hammashoidosta ovat yllättäen suunnilleen samaa luokkaa suurten maakuntakeskusten kanssa. Kyselyn avovastauksissa tuotiin esiin hammashoidon pitkät jonotusajat, jotka osaltaan selittävät riittämättömyyden kokemuksia maakuntakeskuksissa. Se selittää myös yli 20 - vuotiaiden kokemuksia palvelujen riittämättömyydestä, kun koulu ei enää ohjaa hammashoitoon, vaan vastaanottoajat tulee tilata itse.

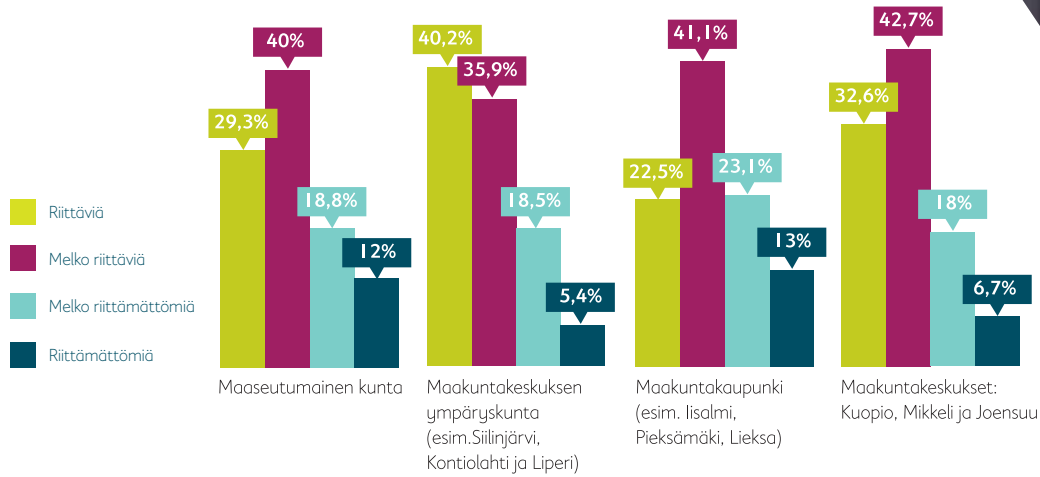
Sosiaalipalvelujen kohdalla nuorten kokemukset palvelujen riittävyydestä ovat suunnilleen samoissa prosenttilukemissa kuin terveyspalvelujen kohdalla. 72 % kaikista vastaajista ei käytä koskaan sosiaalipalveluja. Sosiaalipalvelujen käyttäjiä koko vastaajajoukosta on kuitenkin yhteensä 483. Kuopiolaista vastaajista peräti 12 % ilmoittaa käyttävänsä palveluja usein ja 27 % joskus. Kaupungeissa sosiaalipal-

velut koetaan pääsääntöisesti riittäviksi, kun taas maaseutumaisissa kunnissa sosiaalipalvelut kokee riittämättömiksi peräti 23 % vastaajista.

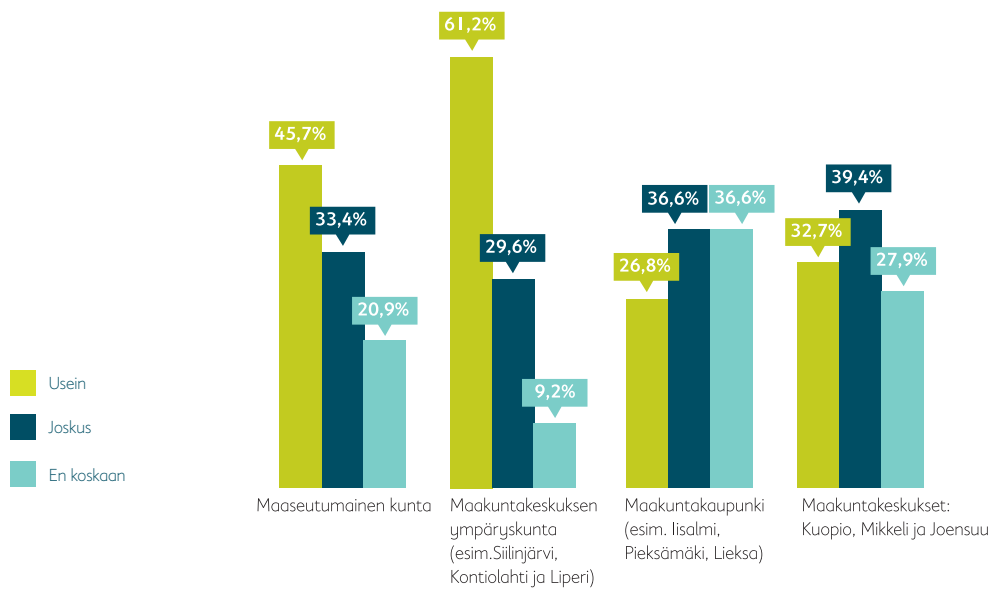
Kuitenkin mielenterveyspalvelujen kohdalla on enemmän kokemuksia palvelujen riittämättömyydestä kuin muiden sosiaalipalvelujen kohdalla. Mielenterveyspalvelujen käyttäjät ovat pääasiassa 18-20 - vuotiaita ja 25- vuotiaita. Myös muita sosiaalipalveluja käyttävät henkilöt löytyvät useammin näistä ikäryhmistä. Alle 18-vuotiaita mielenterveyspalvelujen ja sosiaalipalvelujen käyttäjiä on suhteessa paljon vähemmän.

Viidesosa kaikista naisista ja kaikista miehistä kokee paikkakuntansa mielenterveyspalvelut riittämättömiksi. Maaseutumaisissa kunnissa asuvista nuorista peräti 29 % kokee paikkakuntansa mielenterveyspalvelut melko tai täysin riittämättömiksi. Tulokset kertovat siitä, ettei esimerkiksi psykologin keskustelua löydy kaikkialta Itä-Suomesta siinä määrin, kuin sille koettaisiin tarvetta. Myöskään koulun tai oppilaitoksen tarjoamat terveyspalvelut eivät kaikilta osin tunnu riittävilta, sillä 17,5 % kaikista naisvastaajista ja 12 % miesvastaajista kokee oppilaitoksen palvelut melko tai täysin riittämättömiksi.

Kuinka riittäviä kunnalliset palvelut ovat: Liikennepalvelut

Kuinka usein käytän kotipaikkakuntani kunnallisia palveluita: Liikennepalvelut

Julkinen liikenne on riittämätöntä

Eniten julkisen sektorin palveluista nuoret käyttävät julkista liikennettä. Maakuntakeskuksen ympäröivä kunnissa ja maaseutumaisissa kunnissa julkista liikenneverkkoa käytetään huomattavasti useammin kuin maakuntakeskuksissa ja maaseutukaupungeissa.

Liikenneverkko on kuitenkin harva niin reiteiltään ja vuoroväleiltään liian monella Itä-Suomen seudulla. Avovastauksissa puutteet julkisessa liikenteessä herättivät kolmanneksi eniten huomioita. Joillakin maaseutumaisilla paikkakunnilla puutteet julkisessa liikenteessä vaikeuttavat huomattavasti arkisten asioiden hoitoa, harrastamista, ystävien luona kyläilyä ja jopa koulunkäyntiä.

Myös kaupungeissa julkiset paikallisliikennepalvelut koetaan monin paikoin riittämättömiksi. Maakuntakeskusten ympäröivä kunnissa kokemukset julkisten liikennepalvelujen

riittävydestä ovat korkeimmat (76 % vastaajista). Sen sijaan maakuntakaupungeissa (esim. Iisalmi, Pieksämäki, Lieksa) kokemukset liikennepalvelujen riittävydestä ovat matalimpia (64 %). Maaseutumaisissa kunnissa julkiset liikennepalvelut koetaan riittämättömiksi 31 % vastaajista, kun vastaavasti maakuntakaupungeissa luku on peräti 36 %. Tulokset muuttavat osaltaan käsityksiä siitä, että liikennepalvelujen puutteet olisivat vain harvaanasuttujen syrjäseutujen ongelma.

Suuri tarve kunnallisille nuorisopalveluille

Nuorisotiloilla ja muilla nuorisopalveluilla on merkitystä nuorten vapaa-ajanvietossa etenkin maaseutumaisissa kunnissa, joissa palveluja käyttää joskus 36 % vastaajista ja usein 15 % vastaajista. Nuorisopalvelujen käyttöaste maakuntakeskuksissa on tämän aineiston valossa huomattavasti pienempi (joskus 25 % vastaajista ja usein 5 % vastaajista). Maakuntakeskusten ympäryskunnissa nuorisopalveluja käyttää usein vain 3 % vastaajista ja joskus 19 % vastaajista.

Nuorisopalvelujen vilkkaampaa käyttöä maaseutumaisissa kunnissa selittää se, että muita harrastusmahdollisuuksia on näillä paikkakunnilla niukemmin. Nuoret miehet käyttävät nuorisotiloja yleisemmin kuin naiset, sillä miehistä 12 % käyttää niitä usein. Nuorista naisista vain 6 % käyttää tiloja usein. Naisista peräti 68 % ja miehistä 55 % ei käytä palveluja koskaan. Suhteellisesti eniten nuorisotiloja ja muita nuorisopalveluja käytetään 14-17 -vuotiaiden keskuudessa ja paikkakuntaakohtaisesti eniten Rantasalmella, Outokummussa ja Heinävedellä.

Vaikka suurin käyttäjäryhmä ovatkin 14-

17 -vuotiaat, nuorisotilat ja -palvelut koetaan riittämättömiksi useammin tätä vanhemmissa ikäluokissa. Esimerkiksi 21-vuotiaista vastaajista peräti 47 % kokee nuorisotilat ja -palvelut paikkakunnallaan riittämättömiksi. Kaikista vastaajista maaseutukaupungeissa on eniten kriittisyyttä siihen nähden, kuinka hyvin nuorisopalvelujen katsotaan paikkakunnalla riittävän. Esimerkiksi varkautealaisnuorista melkein puolet (49 %) kokee paikkakuntansa nuorisopalvelut melko tai täysin riittämättömiksi. Savonlinnassa palveluita pitää riittämättöminä 37 % vastaajista. Maaseutumaisista kunnista kriittisiä vastaajia on eniten Kangasniemellä (35 %), Leppävirralla (33 %) ja Kiteellä (32 %).

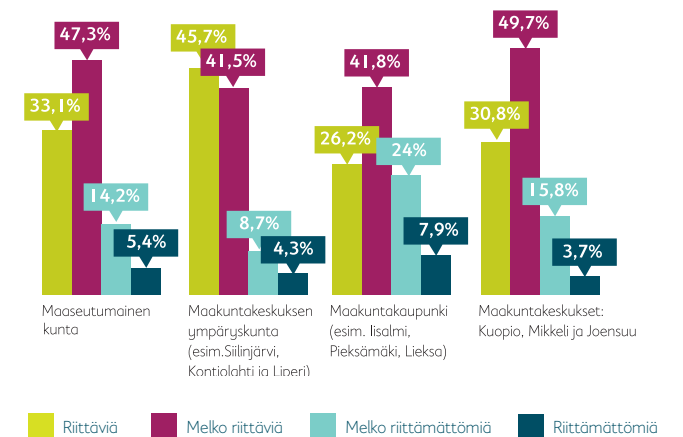
Nuorten kunnallisen tason vaikutusryhmiin eli esimerkiksi nuorisovaltuustoon ja erilaisiin nuorisofoorumeihin osallistuu hyvin vähän nuoria. Vastaajista 3 % osallistuu vaikutusryhmiin usein ja 8 % osallistuu niihin joskus. Aktiivisinta ikäryhmää erilaisilla vaikuttamisen foorumeilla ovat 14-19 -vuotiaat. Puutteellisiksi nuorten vaikuttamismahdol-

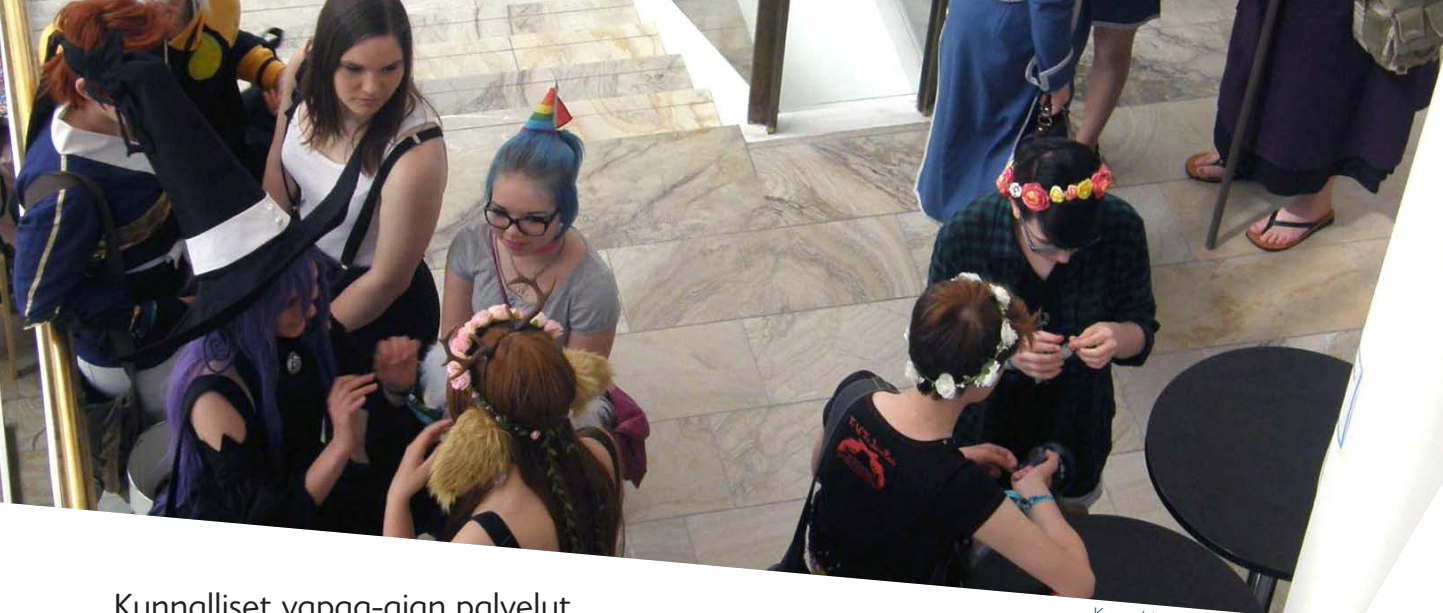
”Subway ja Arnolds Prisman tiloihin, kiitos!”

lisuudet koetaan lähinnä maaseutumaisissa kunnissa. Maaseutukaupungeista Iisalmessa koetaan eniten puutteita näissä mahdollisuuksissa (40 % vastaajista). Maakuntakeskuksista eniten puutteita koetaan Mikkelissä (31 % vastaajista).

Itäsuomalaisnuoret käyttävät melko vähän nuorten tukipalveluja, kuten erilaisia neuvontapalveluja. Alle 20-vuotiaiden kohdalla joskus käyttävien määrä on alle 10 % ja usein käyttävien määrä alle yhden prosentin. Yli 20-vuotiaista nuorista hiukan tätä useampi ilmoittaa käyttävänsä tukipalveluja (esimerkiksi 25-vuotiaista vastaajista 3 %). Suurin osa maaseutumaisilla paikkakunnilla elävistä nuorista kokee paikkakuntansa tukipalvelut melko tai täysin riittämättömiksi. Sen sijaan maakuntakeskusten nuoret arvioivat palvelut enimmäkseen riittäviksi tai melko riittäviksi Kuopiossa (peräti 80 % vastaajista) ja Joensuussa (66 % vastaajista). Maakuntakeskuksista Mikkelissä peräti 43 % kaikista vastaajista kokee nuorten neuvonta- ja muut tukipalvelut melko tai täysin riittämättömiksi.

Kuinka riittäviä kunnalliset palvelut ovat: Nuorisotilat ja nuorisopalvelut

Kuva / Jenny Nykänen

Kunnalliset vapaa-ajan palvelut

Julkisen sektorin palveluista kulttuuri- ja liikuntapalvelut koetaan valtaosin riittävinä. Kulttuuripalvelujen kohdalla riittävyyden kokemuksissa 15-vuotiaat muodostavat poikkeuksen muihin ikäryhmiin nähden, sillä peräti 35 % kaikista 15-vuotiaista kokee kuntansa kulttuuripalvelutarjonnan, kuten teatteri- ja taidenäyttelytarjonnan riittämättömäksi. Muissa ikäryhmissä kokemuksia kulttuuripalvelujen riittämättömyydestä on harvemmilla.

Vaikka vapaa-ajan tarjonnassa koetaan suuria palvelutarjonnan puutteita, niiden merkitystä pidetään nuorten viihtyvyyden kannalta erittäin tärkeänä. Nuoret käyttävät kulttuuripalveluja prosentuaalisesti eniten Mikkelissä, Pieksämäellä, Iisalmissa ja Kiuruvedellä. Näissä kunnissa noin puolet kaikista vastaajista ilmoittaa käyttävänsä palveluja usein tai joskus. Kuopiossa ja Joensuussa niiden vastaajien määrä, jotka eivät mielestään koskaan käytä kulttuuripalveluja on peräti yli 60 prosentin tienoilla.

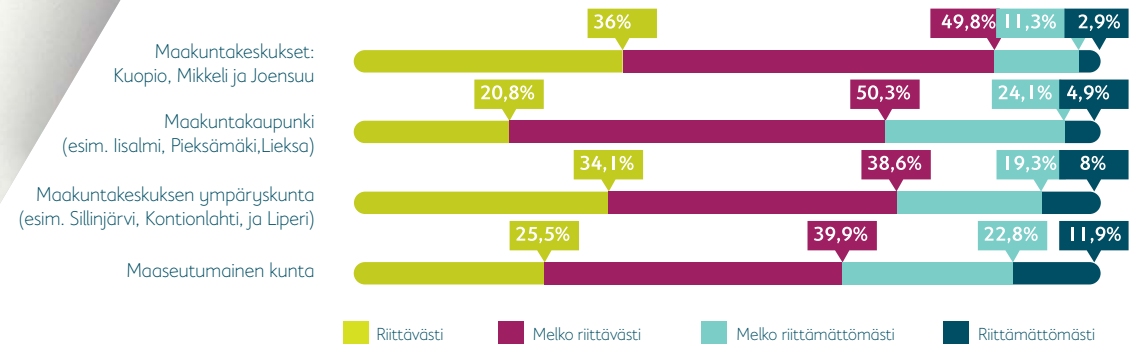
Yksittäisistä kunnista Hirvensalmi, Ilomantsi ja Pieksämäki erottuvat korkeammilla kansalaisopistojen ja työväenopistojen käyt-

tämäärillä, vaikka nuoret tuntuvat yleisesti ottaen käyttävän näitä palveluja vähän. Ikäryhmien välisiä eroja ei juurikaan ole kokemuksissa opistopalvelujen riittävyydestä, vaan valtaosa kokee palvelut kunnassaan riittäviksi tai melko riittäviksi. Noin neljäsosa vastaajista kokee työväen- ja kansalaisopistopalvelut riittämättömiksi.

Julkisista kulttuuripalveluista kirjastopalveluja käytetään eniten ja palvelut koetaan lähes poikkeuksetta riittäviksi paikkakunnasta riippumatta. Tulokset osoittavat, että suomalaiset ovat todellista lukijakansaa ja vastaukset kertovat myös kirjastoverkon melko hyvästä kattavuudesta läpi Suomen. Eniten kriittisyyttä kirjastopalvelujen riittävyydestä ilmenee nuorten keskuudessa Nurmeksessa, Juuassa, Kiihtelysvaaralla, Maaningalla, Juankoskella, Suonenjoella, Puumalassa, Juvalla, Joroisessa ja Varkaudessa.

Yksittäisissä kunnissa nuoret käyttävät kirjastopalveluita eniten Joensuussa, Polvijärvellä, Iisalmissa, Kiuruvedellä, Savonlinnassa ja Hirvensalmella. Kirjastopalvelujen käytössä on kuitenkin huima sukupuoliero, sillä kaikis-

Kuinka riittäviä kunnalliset palvelut ovat: Kulttuuripalvelut?

ta naisvastaajista peräti 29 % ilmoittaa käyttävänsä kirjastoa usein, kun taas miesten kohdalla vastaava luku on 11 %. Sukupuolen mukaista eroa ei ole juurikaan niillä nuorilla, jotka käyttävät kirjastoa joskus (naisista 61 % ja miehistä 57 % vastaajista). Ero on taas huomattava niiden vastaajien keskuudessa, jotka eivät käytä kirjastopalveluja koskaan (naisia 10 % ja miehiä 32 % kaikista itäsuomalaisista vastaajista). Muiden kulttuuripalvelujen osalta tarjonnan puutteet nousevat esiin maaseutumaisilla paikkakunnilla.

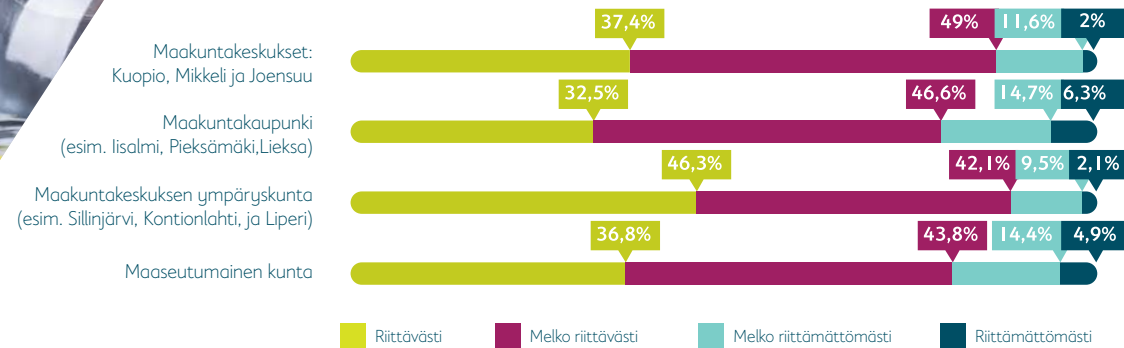
Muiksi vapaa-ajan palveluiksi kyselyssä määriteltiin konsertit ja konserttimatkat. Hiukan yli puolet käyttää palveluja usein tai ainakin joskus niistä nuorista, jotka asuvat Joensuussa, Ilomantsissa, Iisalmissa, Mikkelissä, Joroisessa ja Juvalla. Muilla paikkakunnilla asuvien nuorten keskuudesta konserteissa ja keikkapaikoilla käyminen on hiukan tätä vähäisempää. Vastavaan kaltaisissa vapaa-ajan palveluissa koettiin kuitenkin suurimmat puutteet, sillä peräti 32 % kaikista nuorista vastaajista kokee tarjonnan liian vähäiseksi.

"Älkää vain missään tapauksessa lopettako kirjastoja! Köyhällä kansalla ei ole sen jälkeen enää mitään!"

Kuinka riittäviä kunnalliset palvelut ovat: Liikunta- ja urheilupalvelut

Liikuntapalvelut ovat nuorille tärkeitä

Liikuntapalvelujen merkitys on itäsuomalaisnuorelle erittäin suuri sukupuoleen katsomatta. Puutteet liikuntapaikkojen, kuten urheilukenttien kunnossapidosta huomioitiin avovastauksissa laajalti. Kunnallisten liikuntapalvelujen käyttäjiä on eniten Kiuruvedellä, Vieremällä, Kaavilla, Rantasalmella, Sulkavalla, Rääkkylässä, Heinävedellä ja Ilomantsissa. Suuremmista paikkakunnista nuoret käyttävät runsaimmin liikuntapalveluja Pieksämäellä. Mainituilla paikkakunnilla niiden vastaajien määrä, jotka eivät mielestään koskaan käytä liikuntapalveluja on enintään 10–15 %. Sitä vastoin maakuntakeskuksissa kuten Joensuussa, Kuopiossa ja Mikkeliissä vastaajista peräti kolmasosa tai sen yli ei käytä lainkaan liikuntapalveluja.

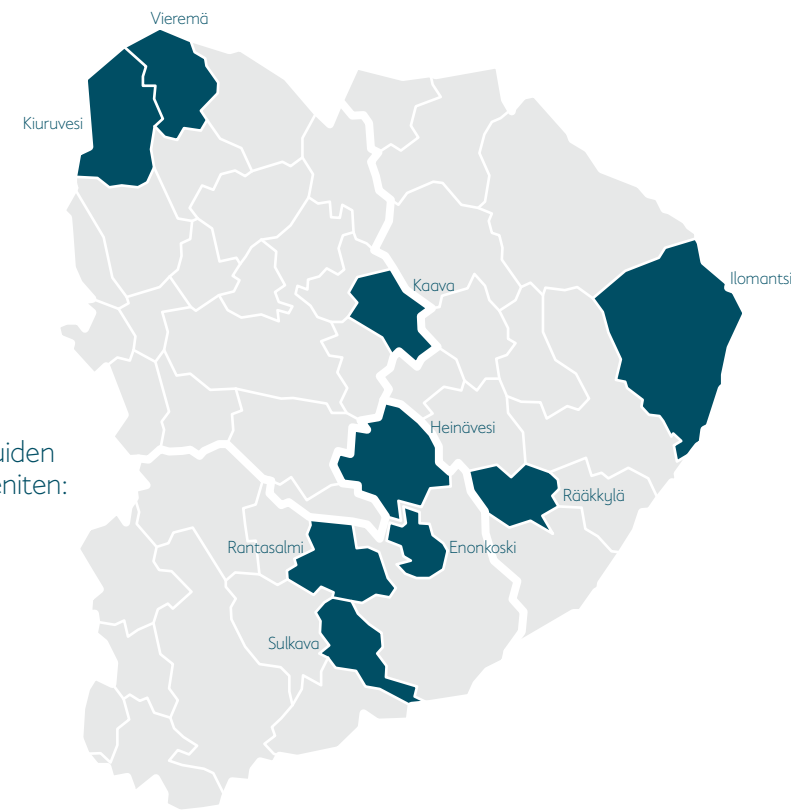
Miehet käyttävät liikuntapalveluja jonkin verran enemmän kuin naiset. Miehistä 31 % ilmoittaa käyttävänsä palveluja usein, kun taas naisvastaajien kohdalla luku on 24 %. Nämä tulokset eivät kuitenkaan kerro aivan suoranaisesti nuorten liikuntatottumuksista, sillä moni liikkumisen muoto ei edellytä minkään erityisen palvelun käyttöä.

Kyselyn avokysymykseen nuorten palvelutarpeista kirjoitettiin runsaasti vastauksia siitä, ettei kunnallisessa liikuntapalvelujen ja -harrastusten tarjonnassa huomioida harvinaisem-

pia liikuntalajeja, kuten skeittausta, parkouria, kiipeilyä tai erilaisia tanssilajeja siihen nähden kuin harrastukselle olisi kysyntää ja tarvetta. Liikuntapalvelujen tarjonta koetaan riittämättömäksi useammin maaseutumaisissa kunnissa kuin muualla. Kaikista vastaajista suurin osa kokee liikuntapalvelut riittäviksi asuinpaikkakunnalla (83 %).

Vaikka itäsuomalaisnuoret kokevat julkisen sektorin palvelut valtaosin riittäviksi, niistä tulisi entistä enemmän tiedottaa. Varsinkin internetin hyödyntäminen palveluista ja palvelutarjonnasta tiedottamiseen koetaan paikoin hyvinkin puutteelliseksi. Aineisto kertoo siitä, että nuoret käyttävät arjessaan paljon älypuhelin- ja tietoverkkoja ja he ovat havainneet tiedon saavutettavuudessa internetissä paljon parantamisen varaa. Arjen asiointia helpottaisi esimerkiksi se, että kaikista palveluista olisi keskitetysti tietoa samoilla sivustoilla. Nuorella ei ole aina tietoa siitä, järjestääkö palvelun julkinen, yksityinen vai kolmas sektori. Keskitetympi tiedottaminen esimerkiksi paikkakunnan työ-, opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksista auttaisi tiedon- saantiin liittyvissä pulmissa.

”Liikunnallisena ihmisenä haluaisin enemmän seinäkiipeilyä.”

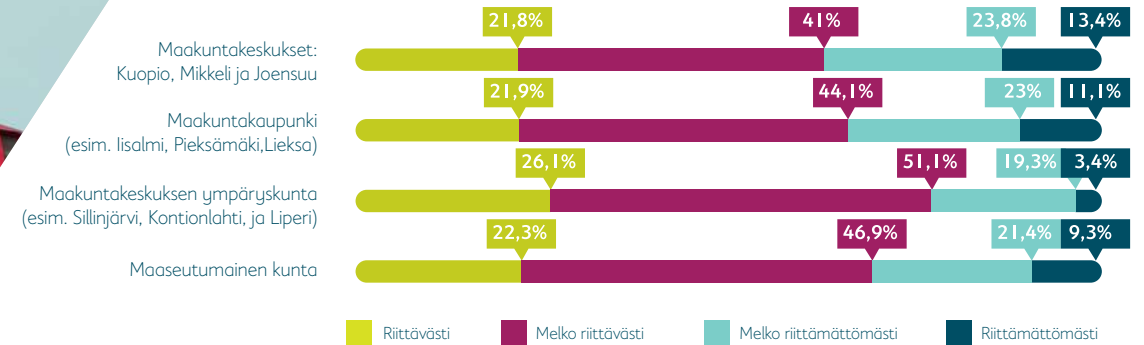

Kunnallisten liikuntapalveluiden käyttäjiä on eniten:

- Kiuruvedellä
- Vieremällä
- Kaavilla
- Rantasalmella
- Sulkavalla
- Rääkkylässä
- Heinävedellä
- Ilomantsissa
- Enonkoski

Kuinka riittäviä viranomaispalvelut ovat: työvoimapolvet esim. kesätyöt?

Työvoimapolvelujen riittävyys jakautuu alueellisesti

Valtakunnallisista viranomaispalveluista vartokseen liittyvät palvelut koetaan parhaiten toimiviksi koko vastaajakunnassa. Myös sosiaaliturvaan liittyvät palvelut koetaan pääasiassa riittäviksi. Näiden palvelujen riittävyden kokemuksissa on kuitenkin huomioitava se, että suurin osa vastaajista asuu vielä vanhempiensa luona. Esimerkiksi sosiaaliturvan hakeminen omaa toimeentuloa varten ei liene siten akuuttia monellakaan vastaajalla.

Kun asioidaan viranomaisten kanssa, kasvotusten tapahtuvaa asiakaspalvelua käytetään suunnilleen yhtä usein kuin valtakunnallisten verkkopalveluja tai sähköpostia. Monesti erilaisia palvelumuotoja käytetään rinnan. Kun nuoret arvioivat kyselyssä palvelujen luonnetta, kasvotusten tapahtuvan asiakaspalvelun lisäämistä ei kuitenkaan pidetä niin tärkeänä kuin esimerkiksi sitä, että palvelujen pitäisi vastata enemmän nuorten tarpeita.

Viranomaispalveluja käytetään eniten maakuntakeskuksissa ja tulos lienee suoraan yhteydessä siihen, että palveluja on näillä paikkakunnilla eniten tarjolla. Esimerkiksi opintotuen käyttöaste on huomattavasti suu-

rempi kaupungeissa, joissa on yliopisto ja ammattikorkeakouluja, kuten Kuopiossa, Joensuussa ja Mikkelissä.

Kaikista viranomaispalveluista työvoimapolvelujen riittävydessä koetaan eniten puutteita, sillä itäsuomalaisnuorista 34 % kokee paikkakuntansa työvoimapolvet melkein tai täysin riittämättömiksi. Yksittäisistä paikkakunnista eniten puutteita koetaan Joensuussa, Iisalmessa ja Juuassa (kussakin yli 45 % vastaajista kokee työvoimapolvet riittämättömiksi). Kokemus työvoimapolvelujen riittävydestä ei kuitenkaan riipu paikkakunnan koosta, sillä parhaimmat kokemukset palvelujen riittävydestä on Rantasalmella, Viere-mällä, Sillinjärvellä, Kuopiossa, Heinävedellä ja Outokummussa (kussakin 70–80 % vastaajista kokee palvelut melko tai täysin riittäviksi).

Kesätöihin liittyviä palveluja pitää riittämättöminä 37 % kaikista naisvastaajista. Miehistä 28 % kokee palvelut riittämättömiksi. Myös oppisopimusta koskevien palvelujen suhteen vastaukset jakoutuivat sukupuolen mu-

"Ei tässä ihan kusessa olla!"

kaan samansuuntaisesti, sillä miesvastaajista yhteensä 18 % kokee palvelut riittämättömiksi, kun taas naisista 26 % kokee niin. Oppisopimukseen liittyvät palvelut ovat nuorten mielestä pääasiassa riittäviä maakuntakeskuksissa (75 % vastaajista), niiden ympäröskunnissa (80 % vastaajista) ja maaseutumaisissa kaupungeissa (70 % vastaajista).

Itäsuomalaisnuoret tarvitsevat viranomaispalveluista kaikkein vähiten lainopillisia palveluja. Alle yksi prosentti sekä mies- että naispuolisista vastaajista kokee usein tarvetta lainopillisille palveluille. Esimerkiksi oikeusapuun liittyvät palvelut koettiin pääsääntöisesti riittäviksi maakuntakeskuksissa (85 % vastaajista). Maaseutumaisissa kunnissa 45 % vastaajista kokee oikeusapuun liittyvät palvelut riittämättömiksi.

Poliisipalvelut koetaan pääsääntöisesti riittäviksi itäsuomalaisnuorten keskuudessa (75 % kaikista vastaajista). Näissä kokemuksissa oli kuitenkin erittäin suuria paikkakuntakohtaisia eroja. Eniten puutteita poliisipalveluissa koettiin Viere-mällä (89 % vastaajista kokee riittämättömiksi), Kiuruvedellä (78 %), Sulkavalla

(73 %), Puumalassa ja Polvijärvellä. Kuitenkaan tässä ei ollut havaittavissa merkitsevää sukupuolen mukaista eroa, vaan kaikista naisista ja miehistä puutteita poliisipalveluissa koki hiukan yli neljäsosa vastaajista.

Järjestöjen tarjoamat liikunta- ja kulttuuripalvelut suosittuja – tapahtumia ja vaikuttamistoimintaa kaivataan lisää

I Veli Liikane

Nuoret käyttävät järjestöjen ja seurojen tarjoamia palveluita yleisimmin liikuntapalveluiden (51 % vastaajista käyttää ainakin joskus), kulttuuripalveluiden (36 %) sekä tapahtumien (33 %) osalta. Harvinaisinta on järjestöjen poliittisen toiminnan (7 % vastaajista käyttää ainakin joskus), perhepalveluiden (7 %) ja yhteiskunnallisen vapaaehtoistoiminnan (10 %) käyttö. Erot järjestöpalveluiden käytössä ovat hyvin pieniä eri maakuntien välillä: kaikkialla liikunta, kulttuuri ja tapahtumat muodostavat järjestöpalveluiden kärkikolmikon. Pohjois-Karjalassa perhepalveluiden käyttö (4 % ainakin joskus) sekä poliittinen toiminta (5 %) ovat harvinaisempia kuin Pohjois-Savossa (perhepalvelut 10 %, poliittinen toiminta 7 %) ja Etelä-Savossa (perhepalvelut 7 %, poliittinen toiminta 8 %).

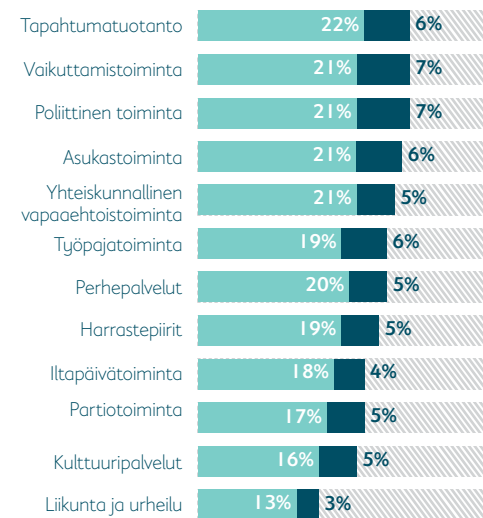
Järjestöjen palveluiden tarjontaa pidettiin kohtuullisen riittävänä. Kaikkien palvelutyyppejen tarjonta on vähintään melko riittävää 72–83 prosentin vastaajaosuuden mielestä. Kaikkien riittämättömpinä pidetään tapahtumien (28 prosentin mielestä tarjonta ainakin melko riittämättömää), vaikuttamistoiminnan (28 %) ja poliittisen toiminnan (28 %) tarjontaa.

Myös järjestöjen palveluiden riittävydessä näkyy systemaattisia, mutta pienehköjä eroja maakuntien välillä. Etelä-Savon nuorista kotipaikkakuntansa järjestöjen palvelutarjontaa kautta linjan pitää vähintään melko riittämättömänä noin 5 prosenttiyksikköä suurempi osuus kuin Pohjois-Karjalassa, ja Pohjois-Savossa eri palveluita riittämättömänä pitävien osuus on kauttaaltaan vielä pari prosenttiyksikköä Pohjois-Karjalaa alhaisempi. Erityisesti työpajatoiminnan ja yhteiskunnallisen vapaaehtoistoiminnan tarjontaan ollaan Pohjois-Karjalassa tyytymättömpiä kuin Pohjois-Savossa. Suurimpia erot eri maakuntien välillä ovat Etelä-Savon ja Pohjois-Savon välillä työpajatoiminnan ja asukastoiminnan kohdalla. Kaikkien korkeinta tyytymättömyyttä tarjonnan riittävyyteen ilmaisivat nuoret Etelä-Savossa asukastoiminnan (34 % piti ainakin melko riittämättömänä), vaikuttamistoiminnan (33 %) sekä poliittisen toiminnan (33 %) kohdalla.

Maakuntakeskuksissa ja niiden ympäryskunnissa järjestöpalvelujen saatavuus on selvästi maaseutua paremmalla tolalla. Suurimpia erot ovat tapahtumien, asukastoiminnan ja poliittisen toiminnan tarjonnassa: esimerkiksi tapahtumatarjontaa riittämättömänä tai melko riittämättömänä pitää ympäryskunnissa 12 % vastaajista, maaseutumaisissa kunnissa 40 % vastaajista. Naiset ja miehet kokevat palveluiden riittävyyden varsin samalla tavalla.

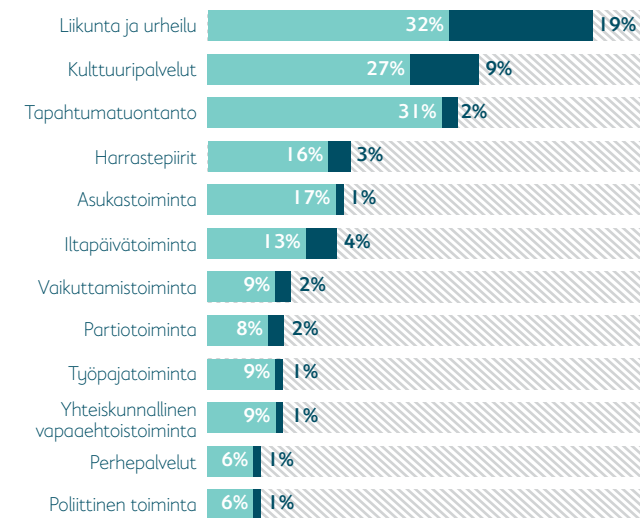

Seurojen ja järjestöjen palveluita on tarjolla...

Melko riittämättömästi Riittämättömästi

Seurojen ja järjestöjen palveluiden käyttö

Joskus Usein

Rippikoulu ja leiritoiminta käytetyimpiä seurakunnan palveluja

I Veli Liikanen

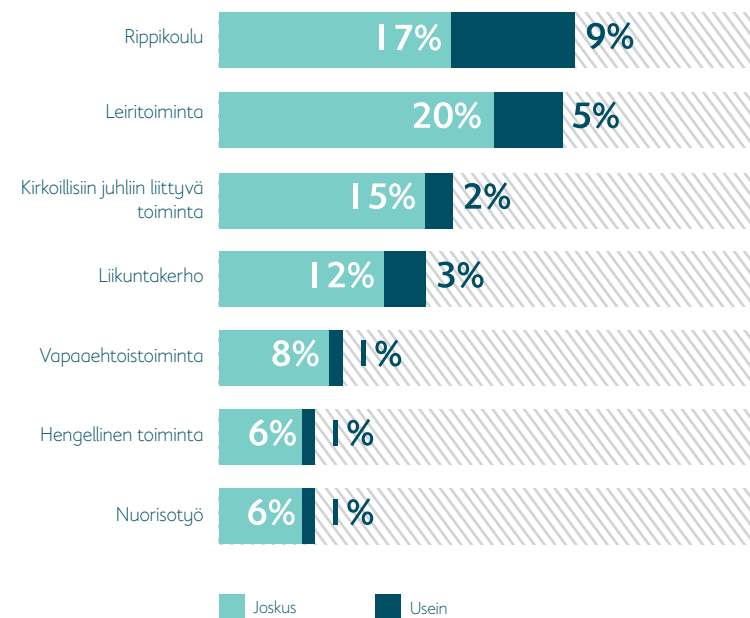
Seurakuntien ja kirkon tarjoamista palveluista osallistutaan yleisimmin rippikoulu- ja leiritoimintaan, joita kumpaakin ilmoittaa käyttävänsä noin neljännes vastaajista ainakin joskus. Seurakunnan hengelliseen työhön ja nuorisotyöhön osallistuminen on harvinaisinta, kumpaankin osallistuu 7 prosenttia vastaajista ainakin joskus. Suurimmat erot maakuntien välillä löytyvät niin ikään leiritoimintaan ja rippikouluun osallistumisesta: toimintaan osallistuvien osuus on Etelä-Savossa leirien osalta 9 prosenttiyksikköä ja rippikoulujen osalta 7 prosenttiyksikköä suurempi kuin Pohjois-Savossa.

Seurakuntienkin palveluja pidetään varsin riittävinä. Eniten parantamisen tarvetta on nuorisotyön (24 prosenttia vastaajista pitää tarjontaa ainakin melko riittämättömänä) ja vapaaehtoistoiminnan (22 %) palveluiden saatavuudessa. Nämä puutteet korostuvat erityisesti maaseutumaisissa kunnissa, joissa seurakunnan nuorisotyön tarjontaa piti ainakin melko riittämättömänä 37 prosenttia vastaajista, ja vapaaehtoistoiminnan tarjontaa 31 prosenttia vastaajista.

Kuten muidenkin tarjoamien palveluiden, myös seurakunnan palvelujen kohdalla nuorten tyytymättömyys palvelujen riittävyyteen on Etelä-Savossa suurempaa kuin muissa maakunnissa – ehkä siksi, että Etelä-Savossa palveluiden käyttö vaikuttaa olevan hiukan yleisempää kuin muualla. Suurimmat erot ovat nuorisotyön ja liikuntakerhojen kohdalla: kummassakin palveluiden tarjontaan tyytymättömien osuus on Etelä-Savossa noin kymmenen prosenttiyksikköä korkeampaa kuin Pohjois-Savossa, jossa tarjonta on riittävintä. Merkillepantavaa on, että rippikoulujen osalta tarjonnan riittävydessä ei näyttänyt olevan minkäänlaista eroa eri maakuntien välillä, riittämättöminä tai melko riittämättöminä niitä piti vain 10 prosenttia vastaajista.

Seurojen ja järjestöjen palveluiden käyttö

Eteläsavolaiset ja maaseutumaisissa kunnissa asuvat nuoret tyytymättömmimpiä kaupallisten palveluiden riittävyyteen

I Jussi Ronkainen

Maakunnallinen vertailu osoittaa, että eteläsavolaiset nuoret ovat systemaattisesti tyytymättömmimpiä erilaisten kaupallisten palveluiden riittävyyteen omalla kotipaikkakunnallaan verrattuna Itä-Suomen muiden maakuntien nuoriin.

37 prosenttia eteläsavolaisista nuorista kokee kaupallisten kulttuuripalveluiden tarjonnan riittämättömäksi tai melko riittämättömäksi omalla kotipaikkakunnallaan. Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savossa luvut ovat noin 10 prosenttiyksikköä vähemmän. Lähes puolet (47 %) eteläsavolaisista nuorista kokee puolestaan, että kulutukseen liittyvien tavarapalvelujen, mm. erikoisliikkeiden palveluja ei ole riittävästi tarjolla. Pohjois-Savossa tarjontaa toivoo lisää alle 30 % nuorista ja Pohjois-Karjalassa hieman yli 30 %. Kaupallisten liikennepalveluiden kohdalla eteläsavolaisista nuorista yli 30 % (32,5 %) kokee palvelut ainakin osin riittämättömiksi, kun Pohjois-Karjalassa vastaava prosenttiosuus on 25 ja Pohjois-Savossa 20. Eteläsavolaiset nuoret toivovat muiden maakuntien nuoria enemmän myös kohennusta päivittäistavarakauppojen palveluihin (13 %) ja kaupallisiin liikunta- ja hyvinvointipalveluihin (liki 20 %). Yksityisten

terveys- ja hammashoitopalveluiden riittävyyteen omalla kotipaikkakunnalla ollaan tyytyväisimpiä Pohjois-Savossa. Erot maakuntien välillä ovat pienempiä verrattuna moniin muihin palveluihin, mutta Pohjois-Savossa palveluita lisää haluavien määrä on noin 20 %, Pohjois-Karjalassa noin 25 % ja Etelä-Savossa noin 28 %.

Maaseutumaisissa kunnissa asuvista nuorista yli 60 prosenttia kokee kaupallisten kulutustavarapalveluiden, yli puolet kaupallisten kulttuuripalveluiden sekä lähes puolet kaupallisten terveyspalveluiden tarjonnan olevan osin tai kokonaan riittämätöntä. Ero on erityisen suuri maakuntakeskusten nuoriin, joista alle 9 %-12 % on tätä mieltä eri palveluiden kohdalla. Maakuntakaupunkien ja maakuntakeskusten ympäryskuntien nuorten tarve palveluiden lisäämiselle asettuu näiden väliin, mutta myös siellä suurempi osa nuorista (20-40 %) haluaa lisää palveluja verrattuna maakuntakeskusten nuoriin.

Kaupallisissa liikennepalveluissa erot ovat hieman erilaiset, maakuntakeskusten ja niiden ympäryskuntien nuorista noin 17 % kokee palvelut ainakin osin riittämättömiksi, maakuntakaupunkien nuorista hieman alle 30 % ja maaseu-

tujen nuorista vähän yli 30 %. Erot asuinkunnan tyyppin mukaan ovat nähtävissä myös liikunta- ja hyvinvointipalveluissa. Maakuntakeskusten nuorista vain 8 prosenttia kokee, että palveluita on osin riittämättömästi. Maaseutumaisissa kunnissa toiveita palvelujen parantamiseksi on hieman yli 20 prosentilla. Maakuntakaupungeissa ja maakuntakeskusten ympäryskunnissa kokemukset ovat samansuuntaiset, noin 16 prosenttia kokee molemmissa ryhmissä liikunta- ja hyvinvointipalvelut ainakin osin riittämättömiksi.

Erot nuorten kokemuksissa ovat erittäin merkittäviä myös liitoskuntien sisällä. Mikkelin, Savonlinnan, Kuopion ja Joensuun ydinkeskuksessa asuvista nuorista yleensä alle tai noin 10 % kokee kohennustarvetta kotipaikkakuntansa kaupallisiin liikunta-, hyvinvointi-, kulttuuri-, terveys- ja kulutukseen liittyviin tavarapalveluihin (kuten erikoisliikkeet). Liitoskuntien reuna-alueilla elävistä nuorista yleensä 40-50 % kokee samat palvelut kokonaan tai melko riittämättömiksi. Liikunta- ja hyvinvointipalveluiden kohdalla prosenttiosuus on pienempi, reilu 20 %. Kaupallisissa liikennepalveluissa erot ovat pienempiä, mutta kuitenkin isoja: ydinkeskuksien nuorista alle 20 % kaippaa näihin parrannusta, reuna-alueiden nuorista yli 30 %.

Palveluiden käyttökokemukset ja kehittäminen

I Jussi Ronkainen

Itäsuomalaisilta nuorilta kysyttiin, mitä palveluita he haluaisivat käyttää, joita omalla paikkakunnalla ei ole tällä hetkellä tarjolla ja miten palveluita tulisi kehittää. Tulosten perusteella nuoret kokivat puutteellisina ja haluaisivat omalle paikkakunnalleen lisää erityisesti liikuntapalveluita (lähies 40 % vastaajista) sekä tiloja omalle kokoontumiselle ja harrastamiselle (lähies 30 %). Avo-vastauksissa esille nousivat erityisesti julkiset liikennepalvelut, elokuvateatterit, kahvilat sekä mahdollisuudet nuorten omille harrastuskerhoille ja -piireille. Nuorten mielestä kaikkein vähiten tarvetta kehittämiselle tai palveluiden lisäämiselle oli kirjastopalveluissa (alle 4 % vastaajista) ja nuorten tuki- ja neuvontapalveluissa (alle 7 %).

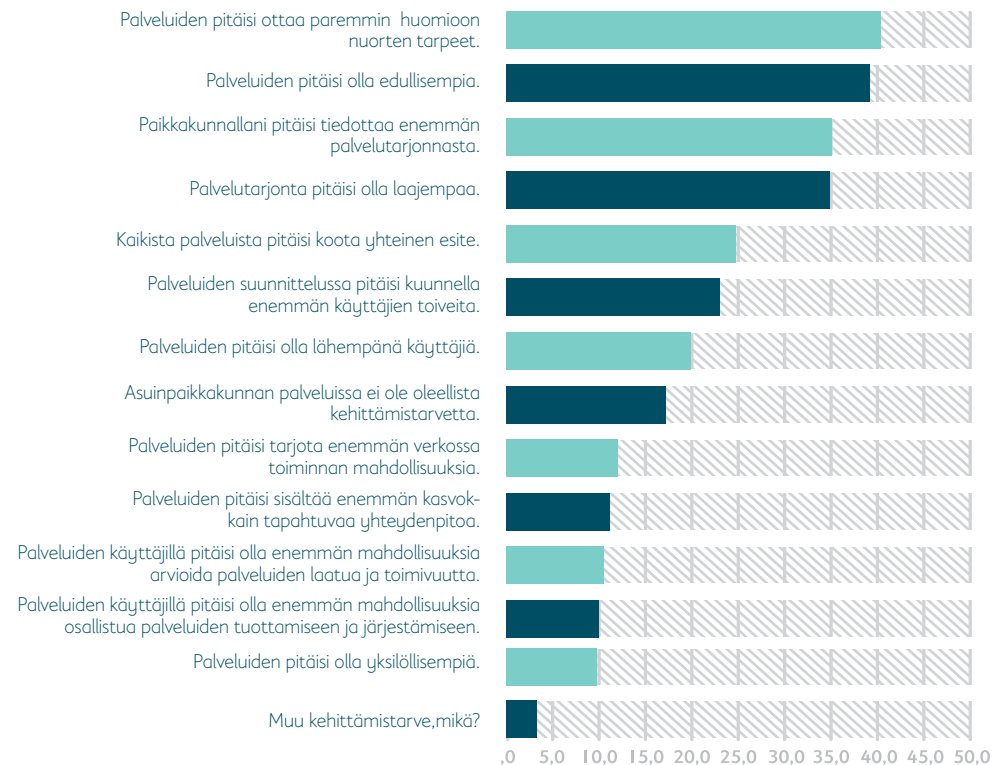
Etelä-Savossa asuvat nuoret toivoivat kaikkien palveluiden kehittämistä merkittävästi muissa maakunnissa asuvia nuoria enemmän. Esimerkiksi Mikkelissä asuvat nuoret toivoivat lähies kaikkien palveluiden kehittämistä enemmän kuin Kuopiossa tai Joensuussa asuvat vastaajat.

Yleisesti ottaen naiset haluaisivat käyttää miehiä enemmän erilaisia palveluita kuin tällä hetkellä heidän asuinkunnassaan on tarjolla. Naisvastaajat toivovat enemmän esimerkiksi musiikkiin, esittävään taiteeseen tai kuvataiteeseen liittyviä kulttuuripalveluita, liikuntapalveluita ja koulutukseen ja opintoihin liittyviä palveluita. Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa olevilla nuorilla oli yleensä vähemmän palveluihin liittyviä kehittämistoiveita ja -tarpeita kuin muissa koulutuspaikoissa opiskelevilla. Maaseutumaisissa kunnissa asuvat nuoret toivoivat kulttuuri-, liikunta-, opiskelu- ja koulutuspalveluiden kehittämistä sekä lisää tiloja kokoontumiselle ja harrastamiselle muita nuoria enemmän. Myös maakuntakaupunkien (Lieksa, Pieksämäki, Varkaus) nuorilla oli maakuntakeskusten ja niiden ympäryskuntien nuoria enemmän toiveita liikunta- ja opiskelupalveluiden kehittämiselle sekä nuorten omille harrastus- ja kokoontumistiloille.

Nuorten mielestä palveluiden pitäisi ottaa huomioon paremmin nuorten omat tarpeet (40 % vastaajista), palveluiden tulisi olla edullisempia (lähies 40 %), palveluista pitäisi tiedottaa enemmän (35 %) ja palvelutarjonnan tulisi olla laajempaa (35 %).

Millä tavoin paikkakuntasi palveluita tulisi kehittää?

Kuinka paljon voit vaikuttaa paikkakuntasi palveluihin (n=1711)?

Vaikuttaa vai ei – Voinko vaikuttaa käyttämiini palveluihin?

| Pekka Penttinen

Nuoret arvioivat mahdollisuutensa vaikuttaa oman paikkakuntansa palveluihin varsin vähäiseksi. Parhaaksi vaikutusmahdollisuutensa arvioivat maakuntakeskusten ytimessä asuvat nuoret. Iän myötä paranevat nuorten käsitykset omista vaikutusmahdollisuuksistaan asuinpaikkakuntansa palveluihin.

Itä-Suomen nuorista liki 80 % kokee voivansa vaikuttaa oman kotipaikkakuntansa palveluihin korkeintaan jossain määrin. Kokemus vaihtelee paljolti nuoren asunpaikan, iän ja koulutuksen mukaan.

Maakunnista eniten vaikuttamismahdollisuuksia palveluihin kokivat omaavansa Pohjois-Savon nuoret. Heidän joukossaan oli selvästi eniten niitä, jotka arvioivat voivansa vaikuttaa saatavilla oleviin palveluihin erittäin paljon. Vähiten vaikutusmahdollisuuksia paikkakuntansa palveluiden järjestämiseen kokivat omaavansa Pohjois-Karjalan nuoret. Kaikissa maakunnissa maakuntakeskusten nuoret pitivät vaikutusmahdollisuuksiaan hieman pienten maakuntakaupunkien tai maaseutumaisten kuntien nuoria parempana.

Maakuntakeskuksessa asuminen ei kuitenkaan ole nuorten näkökulmasta aivan tasa-arvoista. Maakuntakeskusten laitamilla aiemmin itsenäisissä kunnissa asuneet nuoret kokevat mahdollisuutensa vaikuttaa paikkakuntansa palveluihin ydinkeskuksessa asuvia nuoria vähäisemmiksi.

Vaikutusmahdollisuuksien kokeminen liittyy myös nuorten ikään. Nuorimpien peruskoulukäisten joukossa on muita enemmän niitä, jotka kokevat, ettei heillä ole lainkaan mahdollisuuksia vaikuttaa paikkakuntansa palveluihin. Toisaalta näiden nuorten joukossa on myös niitä, jotka kokevat voivansa vaikuttaa palveluihin erittäin paljon. Tämä selittyy ainakin osin oppivelvollisuusikäisten elämäntilanteeseen sisältyvällä palvelutarjonnalla. Koulu tai lähialueen harrastetoiminnot ovat asuinpaikkakunnalla kuitenkin useimmin saatavilla lähipalveluina. Toisen asteen koulutusikäisten nuorten joukossa on selvästi vähiten niitä nuoria, jotka eivät koe omaavansa lainkaan vaikutusmahdollisuuksia paikkakuntansa palveluihin.

Itä-Suomessa nuorten miesten joukossa on naisiin verrattuna huomattavan paljon niitä, jotka kokevat toisaalta voivansa vaikuttaa palveluihin erittäin paljon, mutta toisaalta ei lainkaan. Piirre

on erityisen vahva Pohjois-Savossa, jossa maaseutumaisten kuntien nuoret miehet eivät näe heillä olevan vaikutusmahdollisuuksia palveluihin, joita mahdollisuuksia puolestaan maakuntakeskusten miehillä on runsaasti. Naisten osalta käsitykset palveluihin vaikuttamisesta vaihtelee hyvin vähän minkään asuinpaikkaan liittyvän ominaisuuden mukaan. Naisten käsitykset painottuvat mahdollisuuteen vaikuttaa palveluihin jossain määrin.

Nuorten koulutus näyttäytyy koko Itä-Suomen alueella suhteellisen samankaltaisella tavoin käsityksissä palveluihin vaikuttamisessa. Osa peruskoulussa ja toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa olevista nuorista pitää mahdollisuuksiaan vaikuttaa palveluihin vahvoina, osa puolestaan liki olemattomina. Käsitykset vaikutusmahdollisuuksista tasaantuu lukiokoulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen myötä.

Kenellä on eniten uskoa palvelua koskeviin vaikutusmahdollisuuksiin?

- Pohjoissavolaisilla nuorilla
- Maakuntakeskusten ytimessä asuvilla nuorilla
- Osalla peruskoulukäisistä ja toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa olevista nuorista
- Osalla Pohjois-Savon nuorista miehistä

Kenellä vähiten?

- Pohjoiskarjalalaisilla nuorilla
- Maakuntakeskusten laitamilla asuvilla nuorilla

Nuorisopuntarin taustaa

I Pekka Penttinen

Itä-Suomen nuorisopuntari toteutettiin verkkokyselynä syksyn 2014 ja kevään 2015 aikana. Kyselyyn vastasivat Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan nuoret. Alueellisesti Itä-Suomen maakunnat muodostavat viranomaistasolla yhtenäisen alueen, jolla on tutkimuksellista kiinnostavuutta niin nuorten alueellisen hyvinvoinnin kuin paikallisuuden merkityksen seurannassa.

Yhteiskunnallisen päätöksenteon ja lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjauksen tueksi kaivataan yhä voimakkaammin lapsia ja nuoria koskevaa hyvinvointitietoa. Tällaista tietoa on esimerkiksi se, miten lapset ja nuoret voivat, mitä he ajattelevat erilaisista itseään koskevista asioista, miten nuorten palvelut toimivat ja miten nuorten kasvuympäristö on kehittynyt. Tähän tarpeeseen Itä-Suomen nuorisopuntari osaltaan pyrkii vastaamaan nuorten kokemustietoa tuottamalla. Tiedon tuottamisen lisäksi nuorisopuntari pyrkii osaltaan siirtämään tiedon myös osaksi ammatillisia käytäntöjä ja kehittämistyötä.

Suomessa kerätään säännöllisesti tietoa nuorten hyvinvoinnista, arvoista ja asenteista esimerkiksi Nuorisotutkimusseuran ja Nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaiseman Nuorisobarometrin avulla. Vertaamalla alueellista tietoa valtakunnalliseen tietoon saadaan esiin alueellisia erityispiirteitä. Näin pystytään paremmin edistämään juuri niitä teemoja, jotka kaipaavat kehittämistä ja ovat oleellisia alueen lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä maakuntien elinvoimaisuuden kannalta.

Juvenia

Nuorisoolan tutkimus- ja kehittämiskeskus

juvenia.mamk.fi

Nuorisoolan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenia on osa Mikkelin ammattikorkeakoulun kestäväen hyvinvoinnin painoalan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa.

Juvenia toteuttaa tutkimus- ja kehittämishankkeita ja tarjoaa koulutusta sekä asiantuntijapalveluita. Toiminta keskittyy lasten ja nuorten elinoloihin, syrjäytymisen ehkäisyyn sekä kansalaistoiminnan, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen.

www.mamk.fi/tutkimus_ja_kehitys

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020